Szakmai kompetenciák, kompetenciahatárok és kooperáció

a szakszolgálati területek között a megújuló intézménystruktúra kontextusában

Szitó Imre

fejlesztés koordinátor

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

MAGYARORSZÁG MEGÚJUL

A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.

Kompetencia = kapacitás egy feladat teljesítésére

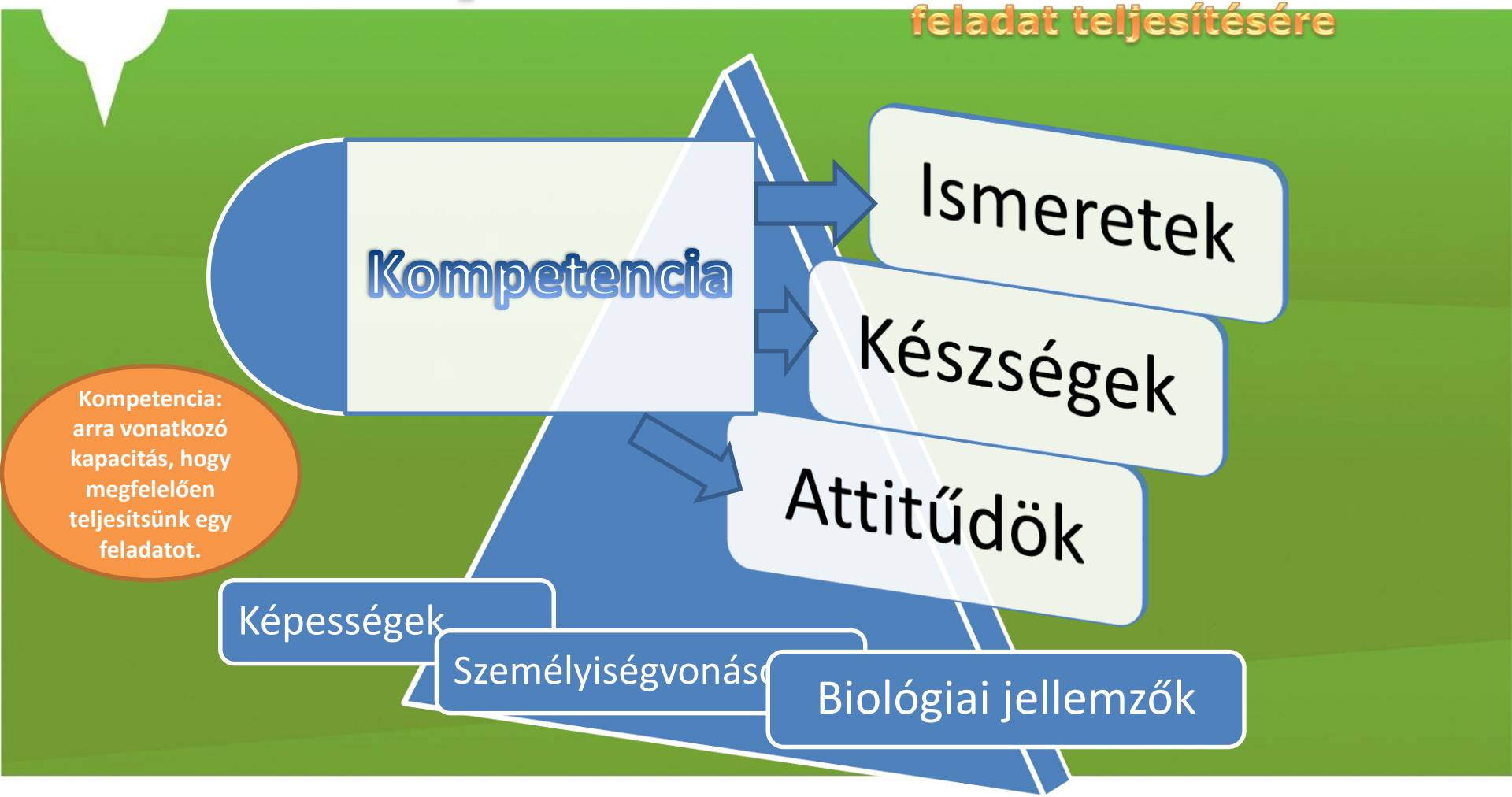

Kompetencia: arra vonatkozó kapacitás, hogy megfelelően teljesítsünk egy feladatot.

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638
MAGYARORSZÁG MEGÚJUL
A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.

Szakszolgálati területek

ÚJ SZÉCHENYI TERV

a) a gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés, oktatás és gondozás,

b) a fejlesztő nevelés,

c) szakértői bizottsági tevékenység,

d) a nevelési tanácsadás,

e) a logopédiai ellátás,

f) a továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadás,

g) a konduktív pedagógiai ellátás,

h) a gyógytestnevelés,

i) az iskolapszichológiai, óvodapszichológiai ellátás,

j) a kiemelten tehetséges gyermekek, tanulók gondozása.

10

EDUCATIO

Szitó Imre

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

MAGYARORSZÁG MEGÚJUL

A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.

Különbségek

a szakszolgálati intézmények szemlélete, gyakorlata és a köznevelési intézmények szemlélete, gyakorlata között

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.

1.Csoportlétszám

szakszolgálat	Iskolák (óvodák)
alacsony	magas
egyéni foglalkozások, párok (1-2)	20-35 fő
3-12 fős csoportok	Osztályok (csoportok)
személyesség, informális szabályok	Szerepek szerinti kapcsolat (tanuló szerep, tanár szerep), formális szabályok
Kellően értékes-e ez a tevékenység?	

ÚJ SZÉCHENYI TERV
EDUCATIO
Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638
MAGYARORSZÁG MEGÚJUL
A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.

2.Helyiségek

szakszolgálat

- **kis alapterületű helyiségek**
- egyéni tanácsadásra, terápiára alkalmas
- kiscsoportos foglalkozásra alkalmas

iskolák

- **tagolatlan nagy helyiségek**
- minden fő tevékenység osztályszinten zajlik
- az osztály létszáma határozza meg
- Vannak-e kis alapterületű helyiségek az iskolákban szaksz. feladatok ellátására?

ÚJ SZÉCHENYI TERV
EDUCATIO
Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638
MAGYARORSZÁG MEGÚJUL
A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.

3.Gondozottak jellemzői

szakszolgálat

- kivételesség, különlegesség, stigma
- szakértői bizottságnál diagnosztizált (3,2 % - 54 581) (KIR stat.)
- +prevencióval ellátott létszám 19,4 % - 332 171
- ez bővül a tehetségesek gondozásával

iskolák, óvodák

- „normalitás”
- életkori szempontból homogén képességhiedelmek,elvárások 96,8% - 1 656 678 (KIR stat.)
- fejlődési tempó nem egyedi, igazodás a többséghez 80,6 %- 1 379 088

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638
MAGYARORSZÁG MEGÚJUL
A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.

4.Ellátás fókusza

szakszolgálat

- **kliensre irányul**
- kliens aktuális állapotát feltáró állapotfelmérés
- kliens felmért állapotához igazodó program, adaptív fejlesztés (indikátor!!!)

iskolák

- **tantervre irányul**
- van tudásfelmérés, de tantervi célból levezetett program van (tanmenet)
- tantervi célhoz igazodó tempó és fejlesztés

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638
MAGYARORSZÁG MEGÚJUL
A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.

5.Bejósolhatóság

szakszolgálat	iskolák
alacsony szintű tervezhetőség	**tervezhetőség fontosabb, mint az alkalmazkodás**
kliensek érkezésének időpontja folyamatos	tanulók érkezésének időpontja egységes (szeptember)
problémák súlyossága változó (állapotfelmérés)	a problémák súlyossága esetén - néhány óra korrepetálás és fegyelmezés
beavatkozás időtartama és programja csak részben tervezhető	a nevelési program tervezhető, - célelérés hiányában tanulók/ tanárok hibáztatása

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638
A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.

6. Kapcsolat az ellátott és ellátó között

ÚJ SZÉCHENYI TERV

szakszolgálat

- **önkéntesség / kivéve a szakértői bizottság döntései**
- szülő hozzájárulása minden fontosabb változáshoz
- a hiányzás nem büntethető, motivációs és választhatósági szempont (indikátor!!!)
- alapvető elfogadás, kölcsönösség, kötődés

iskolák

- **kötelező, tankötelezettség**
- szülő hozzájárulása nem érinti az alapkapcsolatot
- a hiányzás fegyelmi kérdéssé válik
- motivációs és fegyelmi problémák

EDUCATIO

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

MAGYARORSZÁG MEGÚJUL

A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.

7. Értékelés módja

szakszolgálat	iskolák
segítő értékelés	minősítő értékelés
feltétel nélküli elfogadás, hitelesség, empátia (értékeléstől mentes kommunikáció)	Feltételhez kötött elfogadás – értékelő kommunikáció
ha értékelés van:- a kliens önmagához viszonyított változására irányul, nem célrendszerhez és nem az életkori többséghez viszonyít	Életkori kritériumhoz, tantervi programhoz képest jó vagy rossz minősítést kap

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638
MAGYARORSZÁG MEGÚJUL
A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.

8.Eljárásrendek

szakszolgálat

- **speciális protokollok**
- kliens problémák megoldásához igazodó heurisztikák
- vannak eredményes és nem eredményes eljárások egy-egy problématípus kezelésére

iskolák

- **foglalkozás vezetés forgatókönyve**
- tervhez, tananyaghoz kapcsolódó módszertan
- eredményes tanárok vannak, de nincsenek eredményes eljárások

ÚJ SZÉCHENYI TERV
EDUCATIO
Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638
MAGYARORSZÁG MEGÚJUL
A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.

9.Ellátás közvetlensége

szakszolgálat

- **indirekt szolgáltatás fontos**
- szülőkkel, hozzátartozókkal, családdal történő konzultáció
- konzultáció a pedagógussal

iskolák

- **direkt szolgáltatás**
- kontakt órák tanulókkal
- a szülőkkel folytatott kommunikáció inkább kötelezettség, nem elismert kontakt óra

ÚJ SZÉCHENYI TERV
EDUCATIO
Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638
MAGYARORSZÁG MEGÚJUL
A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.

10. Titoktartás

szakszolgálat

- **kliensre vonatkozó**
- magánszféra védelme
- kommunikációs akadályok és félreértések

iskolák

- **intézményi, munkaköri jellegű**
- magánszféra védelme az adatvédelmi törvény erejéig
- Közös felelősség és információmegosztás hangsúlyozott

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.

Kompetencia = kapacitás egy feladat teljesítésére

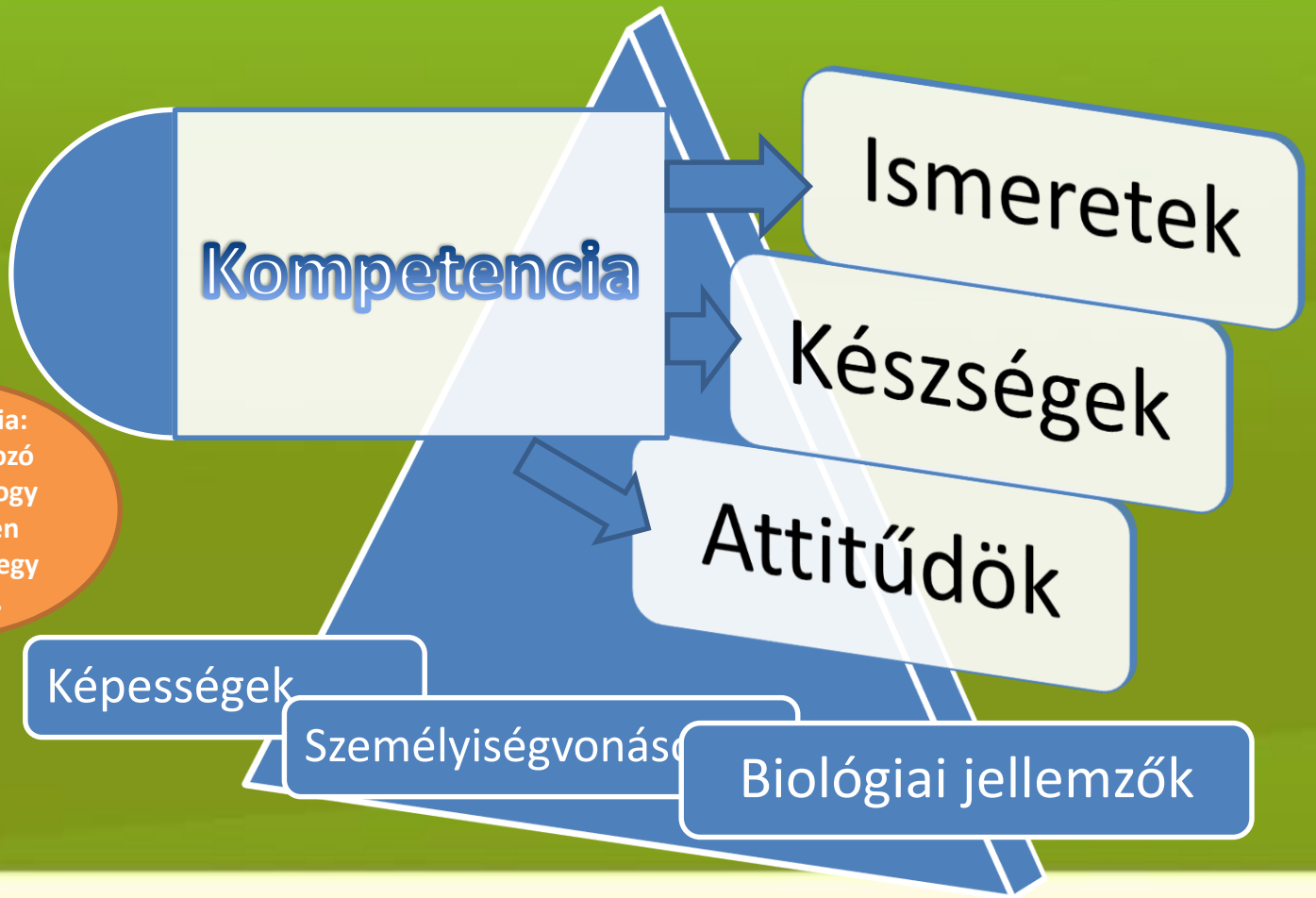

Kompetencia: arra vonatkozó kapacitás, hogy megfelelően teljesítsünk egy feladatot.

Szakszolgálati kompetenciák-1

1) **Egyéni v. kiscsoportos foglalkozás kompetenciák**
   - segítő készségek ismerete, használata: tisztázás, visszatükrözés, konfrontáció, összegzés, átkeretezés, kiscsoport vezetés
2) **Egyén, csoport felségterületének védelme (tagolt terek)**
3) **Különleges kliens-jellemzők és következményeik ismerete**
   - SNI-BTM sajátosságok ismerete és felismerése
   - Részvétel olyan tevékenységekben, amelyek támogatják a társadalmi beilleszkedést, az antidiszkriminációt és a szomatikus- mentális akadályozottsághoz kapcsolódó stigmatizáció csökkentését.
4) **Adaptív program, kreatív tervezés**
   - Reagálás eltérő szükségletekre
   - Felismerni, hogy a kliensek, a családok között különbségek léteznek a következő területeken: társadalmi osztály, nem, kultúra, vallás, életkor, hatalmi befolyás, státusz, értékrendszerek + különleges kliens-jellemzők
5) **Véletlenszerű elemekre rugalmasan reagálni**
   - Rugalmasságot tanúsítani a módszerek alkalmazásában és az eszközhasználatban a kliens és a család megismerése során, az információk összegyűjtése alkalmával (pl. rajzok, játékok, beszélgetés, megfigyelés)

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638
MAGYARORSZÁG MEGÚJUL
A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.

Szakszolgálati kompetenciák-2

ÚJ SZÉCHENYI TERV

6) Önkéntesség, öndetermináció

- Felkutatni, hogy a család/gondviselők milyen erőfeszítéseket tesznek a saját egészségük és jóllétük érdekében, tiszteletben tartani ezeket az erőfeszítéseket és támogatni az ilyen irányú fejlődést.
- Serkenteni a kliens olyan tevékenységeit, amelyek elősegítik a társadalmi beilleszkedést, (pl. képzés, szabadidős tevékenység, baráti kapcsolatok, pályaorientáció és munkahely keresés, elhelyezkedés)

7) Segítő értékelés, minősítéstől mentes kommunikáció

- Kulturálisan megfelelő nem-verbális kommunikációt használni
- Aktív hallgatás készségeit alkalmazni, tiszteletet kifejező nyelvezetet használni a kliens és családja iránt.
- Kifejezni a reményt és optimizmust, alkalmazni az erős oldalakra összpontosító megközelítést, értékesnek tartani a a család/ gondozó tudását/tapasztalatait.
- Azonosítani egyaránt a kockázati és a védőtényezőket a gyermek/fiatal magatartásában, a családjában és a kiterjedt környezetében.

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

MAGYARORSZÁG MEGÚJUL

A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.

Szakszolgálati kompetenciák-3

ÚJ SZÉCHENYI TERV

8) Speciális protokollok

- Megfelelően azonosítani és használni a felmérő eszközöket.
- Informálni a klienst és a családját, milyen intervenciókra van lehetőség, milyen kockázatai vannak, (alig kipróbált vagy már többszörösen kipróbált gyakorlat)

9) Indirekt szolgáltatás, konzultáció

- Elősegíteni a hatékony szülő istratégiákat, melyek relevánsak a gyerek fejlődési szükségleteivel és a családi körülményekkel
- Elköteleződni a családokra összpontosító gyakorlat iránt, a klienst nem lehet úgy szemlélni, mint izolált lényt, ő a család része, ahol a családok eltérő kapacitásokkal és értékrendszerekkel jellemezhetők.

10) Titoktartás, információ megosztás

- Garantálni a magánélet védelmét
- Hiteles szakmai kapcsolatot kialakítani kliensekkel, családokkal, kollégákkal és a közösségi szolgálatokkal, fenntartva a biztonságot és a szakmai határokat.

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

MAGYARORSZÁG MEGÚJUL

A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.

Szakszolgálati kompetenciák-4

- **Folyamatos minőségfejlesztés**
  a) Aktív részvétel szupervízióban és szakmai esetfeldolgozó teamben
  b) Reflektív gyakorlat használata
  c) Gyakorolni az öngondoskodást a jó mentális egészség és a jóllét (jó közérzet) fenntartása érdekében.
  d) Időbeosztás és a túlterhelés hatékony menedzselése
  e) Segítség igénybe vétele, amikor szükséges
  f) IKT technológiához igazodó készségfejlesztés
  g) Hajlandóságot mutatni a tanulás iránt és a tanultak megosztása iránt.

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638
MAGYARORSZÁG MEGÚJUL
A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.

Szakszolgálati területek

SZÉCHENYI TERV

a) a gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés, oktatás és gondozás,

b) a fejlesztő nevelés,

c) szakértői bizottsági tevékenység,

d) a nevelési tanácsadás,

e) a logopédiai ellátás,

f) a továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadás,

g) a konduktív pedagógiai ellátás,

h) a gyógytestnevelés,

i) az iskolapszichológiai, óvodapszichológiai ellátás,

j) a kiemelten tehetséges gyermekek, tanulók gondozása.

10

EDUCATIO

Szitó Imre

Szakszolgálati területek

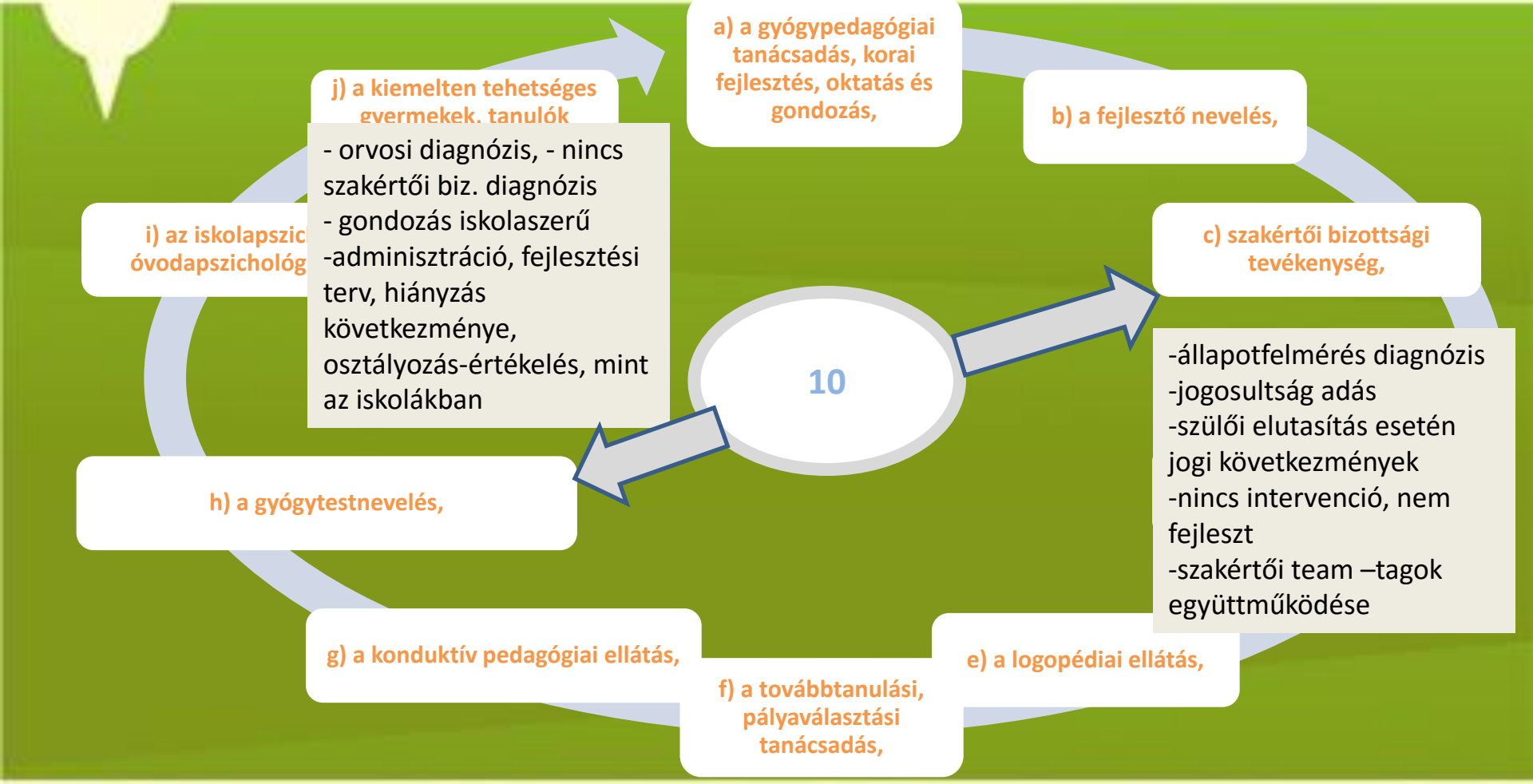

Szakszolgálati területek

SZÉCHENYI TERV

a) a gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés, oktatás és gondozás

b) fejlesztő nevelés,

c) szakértői bizottsági tevékenység,

d) a nevelési tanácsadás,

e) a logopédiai ellátás,

f) a továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadás,

g) a konduktív pedagógiai ellátás,

h) a gyógytestnevelés,

i) az iskolapszichológiai, óvodapszichológiai ellátás,

j) a kiemelten tehetséges gyermekek, tanulók gondozása.

- saját egyéni állapotfelmérést végeznek, felmérésük nem fejlődési zavarra irányul, hanem a kibontakozó képességekre
- csoportos felméréseket, előszűréseket végeznek
- pszichológus v. szakképzett pedagógus kompetencia
- szülői elutasítás esetén nincs jogi következmény
- prevenciós területen vannak, átirányításra kötelezettek

EDUCATIO

Szitó Imre

A projektet az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósítottuk meg.

Szakszolgálati területek

SZÉCHENYI TERV

a) a gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés, oktatás és gondozás,

b) a fejlesztő nevelés,

c) szakértői bizottsági tevékenység,

) a nevelési tanácsadás,

e) a logopédiai ellátás,

f) a továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadás,

g) a konduktív pedagógiai ellátás,

h) a gyógytestnevelés,

i) az iskolapszichológiai, óvodapszichológiai ellátás,

j) a kiemelten tehetséges gyermekek, tanulók gondozása.

10

-orvosi és/vagy szakértői bizottsági diagnózis
- magas az 1 személy fejlesztésére fordított heti óraszám (1-nél több)
- akadályozottság állapotok
- gyógypedagógus kompetencia

EDUCATIO

Szitó Imre

Szakszolgálati területek

SZÉCHENYI TERV

a) a gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés, oktatás és gondozás,

b) a fejlesztő nevelés,

c) szakértői bizottsági tevékenység,

d) a nevelési tanácsadás,

e) a logopédiai ellátás,

f) a továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadás,

g) a konduktív pedagógiai ellátás,

h) a gyógytestnevelés,

i) az iskolapszichológiai, óvodapszichológiai ellátás,

j) a kiemelten tehetséges gyermekek, tanulók gondozása.

-prevenciós területen is tevékenykednek és/vagy szakértői bizottsági diagnózissal (BTM, beszédzavar)
- nevtan nem szakértői biz. véleménye, hanem pszichiátriai szakvél.
- gyógypedagógus, fejl. pedagógus,pszichológus

EDUCATIO

Szitó Imre

Kompetencia határok

A	B
Gyógypedagógiai teszt, teszthasználat	Pszichológiai teszt, teszthasználat (MPT)
Tanácsadás	Terápia
Gyógypedagógiai terápia	Pszichoterápia
Állapotfelmérés	Diagnosztika
Gyógypedagógiai fejlesztés	Fejlesztő pedagógiai fejlesztés

Szakszolgálati kompetenciák-5

Partnerség és együttműködés

a) Tájékoztatni a klienst , a családot/ gondozót – más szolgáltatókról
b) Más intézményekkel együttműködni (titoktartás v. szemléleti akadály)
c) Részt venni intézmények közötti esetkonferencián
d) Részt venni a szakmák közti esetkonferencián
e) Tisztelettel beszélni a team-tagok munkájáról, felismerve azt, hogy különbségek lehetnek a szakmák között és a szakmákon belül az egyes szakemberek mentálhigiénés szemléletében és gyakorlatában
f) Olyan nyelvezetet használni, amelyet minden tag megért az esetkonferencián
g) Támogatni a team tevékenységének integritását a döntéshozatalban, osztozni a team felelősségben

Partnerség és együttműködés

- Azonos tevékenységi körben, kül. feladatellátási helyen dolgozó szakemberek szakmai team-je (heti/havi szakmai team)
- Különféle tevékenységi körben dolgozók esetkonferenciája
  A. Külső-belső körös nagycsoport (nevtan.- iskpszi)
  B. Speciális szükségletek témáiról konzultáló iskolai szakmai team (GYJSZ, fejl.ped, logopédus, iskpszi)

Ez a szempontrendszer mit támogat?

NSW Child and Adolescent
Mental Health Services (CAMHS)
Competency Framework
© NSW Ministry of Health 2011
NORTH SYDNEY NSW 2060

1) Szakmai önreflexiót
2) Szakmai fejlődés tervezését
3) Protokollok kidolgozását
4) Személyzet toborzását és bátorítja a megtartását
5) Szupervíziót és mentorálást
6) A team gyakorlatának és folyamatának szervezését
7) Szakmai teljesítmény értékeléséhez orientációt ad
8) Felhívja a figyelmet a szakszolgálatok képviselői számára, hogy a tradic. közn. intz. működési törvényszerűségeit kell felkutatni és megérteni

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638
MAGYARORSZÁG MEGÚJUL
A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.

Ajánlás a megyeszékhelyi tankerületi vezetőknek és a szakreferenseknek

1) Sajátos feltételrendszer megértése és támogatása (létszám, helyiségek, időráfordítás)
2) Szakmai munka minőségellenőrzése , indikátorai és fejlesztése egészen más természetű – szupervízió és közvetett ellenőrzés, - adminisztráció és önadminisztráció
3) Megyei szinten túl az országos önszerveződés és önfejlesztő minőség-ellenőrzés támogatása
4) Együttműködés_ 10 terület egymásra utaltságának elősegítése szakmaközi szakmai konzultációkkal és esetkonzultációkkal
5) Megkülönböztetés -a 10 terület munkája egyediségének tiszteletben tartását támogatni (szakmai végzettség, szemlélet, képviselet tankerületi szinten)

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638
MAGYARORSZÁG MEGÚJUL
A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.

Köszönöm a figyelmet !

Szitó Imre

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

MAGYARORSZÁG MEGÚJUL

A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.